

Det kongelige barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

postmottak@bld.dep.no

Høringsuttalelse om deling av foreldrepengeperioden i tre like deler ved 80 pst. uttak og endring av kvotebegrepet

Ref. 18/1900-1

Det vises til høringsnotat og -brev av 23. mai 2018.

Reforms syn på utkastet:

Reform støtter forslaget om deling av foreldrepengeperioden i tre like deler ved 80 % uttak, og ser dette som en naturlig del av den generelle utvidelsen av fedre- og mødrekvoten. Utvidelsen av fedrekvoten i gjeldende ordning må anses som et skritt på vei til en reell todeling av foreldrepengeordningen, og det er da også selvsagt at fedre må gis selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger. Vi støtter en endring av begrepsbruken, men mener denne må frigjøres fra den tradisjonelle inndelingen i mor og far.

Reform – ressursenter for menn driver hjelpetilbud for menn i vanskelige livssituasjoner, samler inn og formidler kunnskap om gutter og menn, og er en pådriver for et mannsperspektiv i likestillingspolitikken. Reform er en ideell og uavhengig stiftelse som mottar grunnfinansiering fra staten.

Tredeling - et viktig skritt mot todeling

Reform stiller seg positivt til at departementet legger opp til at det under nåværende foreldrepengeordning (innført fra 1. juli) skal foretas en deling i tre tilnærmet like parter ved 80 % uttak. Dette viderefører tredelingen som er etablert ved 100 % uttak. Vi ser ingen grunn til å unnta lengre tids delvis uttak fra en slik deling, og forslaget er derfor meget prisverdig.

Vi legger til at Reforms prinsipielle syn er at foreldrepengeordningen bør ha et likestilt valg som utgangspunkt. Neste skritt må derfor være at ordningen deles i to, slik også Barnefamilieutvalget (Ellingsæterutvalget) gikk inn for. En intensjon med fedrekvoten siden den ble innført i 1993, har vært at den skulle stimulere til deling av den felles permisjonstiden. Imidlertid har praksis for familier flest vært at fedrene har tatt ut den til enhver tid vedtatte pappapermen, mens mor har tatt resten. På denne måten er det blitt etablert et mønster der den gjeldende fedrekvoten av foreldrepermisjonen er

ansett som fars, og resten anses som mors. Vi er glad denne erkjennelsen nå ligger til grunn for regjeringens politikk, slik det også beskrives godt i høringsnotatets underkapittel «Departementets vurderinger og forslag» (side 3):

«Registertall fra Arbeids- og velferdsetaten viser at fedrenes uttak i stor grad følger lengden på fedrekvoten.»

En likedeling, slik Barnefamilieutvalget foreslo, vil effektivt bryte dette mønstret, og endre tenkningen fra en mors og en fars kvote, til individuelle rettigheter som foreldre.

Selvstendig opptjeningsrett

Det er ellers en vesentlig svakhet med dagens foreldrepengeordning at den ikke gir fedre selvstendig opptjeningsrett til ytelsen. De negative utslagene dette gir i familier der mødrene ikke er i inntektsgivende arbeid før fødsel, forsterkes faktisk ved at en større del av kvoten nå forbeholdes far. Disse familiene – ofte nettopp i miljøer som har særlig nytte av et mer likestilt familieliv – påføres i realiteten kortere foreldrepermisjon, ved at fedrene ikke gis økonomisk mulighet til å ta sin del av kvoten.

Vi minner også om at Norge nylig har fått sterk kritikk av Eftas overvåkingsorgan Esa for de norske reglene for foreldrepermisjon. Esa mener i en grunnlagt uttalelse at reglene ikke likebehandler fedre og mødre. Ordningen begrenser fedrenes adgang til betalt foreldrepermisjon ved å gjøre denne avhengig av mors arbeid og inntekt, og bryter derfor med EØS-retten. Selv om regjeringen har bestridt grunnlaget Esa bygger på, er det på høy tid at det gjøres noe med misforholdet, som er en klar diskriminering overfor fedre.

En likestilt opptjeningsrett må selvsagt også gjelde i likekjønnende familiekonstellasjoner.

Målet kan ikke være å spare, men å oppnå likestilling

I denne forbindelsen reagerer vi også på at det i høringsnotatets vurdering av kostnadene knyttet til likedelingen av foreldrepengeordningen ukritisk skrives følgende:

«Fedre har fortsatt et noe høyere opptjeningsgrunnlag enn mødre, og vil derfor i gjennomsnitt få utbetalt mer foreldrepenger. Dette innebærer isolert sett at utgiftene til foreldrepenger vil øke. Basert på tidligere observert uttaksmønster antas det at en økning av fars del vil medføre at det totale antallet foreldrepenge dager som tas ut vil reduseres, noe som vil føre til en reduksjon av utgiftene.» (Økonomiske og administrative konsekvenser, side 5)

Siden BLD er fagdepartement for likestilling, burde en slik passus bli fulgt opp av en erklæring om at regjeringen ønsker å motvirke den effekten man her ser for seg, gjennom å stimulere til at fedre tar ut like mye av sin foreldrepengeordning som

mødrene – uavhengig av om dette koster mer eller mindre. Imidlertid er det etterlatte inntrykket tilfredshet. Reform mener dette bryter med den rettighetstenkningen kvoteordningen baserer seg på, der målet nettopp er å få fedrene til å ta ut mest mulig tid til omsorgsarbeid for små barn.

Endret begrepsbruk

Vi anerkjenner departementets hensikt med å gå bort fra dagens kvotebegrep (fedrekvote/mødrekvote) for, som det heter, å finne mer moderne begreper. Vi mener likevel det foreslåtte navnevalget («mors del» og «fars del») ikke er heldige språklige erstatninger. Forslaget ivaretar ikke dagens endrete familiemønstre, og det faktum at stadig flere foreldrepar ikke representerer en tradisjonell kjønnsfordeling i en mor og en far. For mange barn er allerede begrepene mor og medmor eller far og medfar en realitet.

Vi støtter derfor Likestillingssenteret, som i sitt hørings svar foreslår en mer nøytral språkbruk, der samlebegrepet «foreldre» eller «juridiske foreldre» kan benyttes.

Vi stiller oss selvfølgelig åpne dersom departementet ønsker ytterligere innspill, kommentarer eller utdypinger av dette hørings svaret.

Oslo, 4. juli 2018

Are Saastad /s/
daglig leder